

| วิเคราะห์ |

ดัชนีการพัฒนาด้านการเดินทาง และการท่องเที่ยว ปี 2567 (TRAVEL AND TOURISM DEVELOPMENT INDEX 2024)

กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้เข้าประเทศที่ทุกประเทศทั่วโลกผลักดันและส่งเสริมเพื่อสร้างรายได้และจ้างงานในระบบเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทยรัฐบาลได้มีนโยบายให้ภาคการท่องเที่ยวเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และได้ประกาศวิสัยทัศน์ IGNITE TOURISM THAILAND เพื่อมุ่งผลักดันประเทศไทยสู่เป้าหมายการเป็น Tourism Hub ที่สำคัญของโลก

รายงานของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF) ปี 2567 ได้รายงานดัชนีการพัฒนาด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Development Index – TTDI) โดยรายงานฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด – 19 ที่ยังคงมีข้อจำกัดจากเงื่อนไขและการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และผลกระทบจากสังคมและสิ่งแวดล้อม WEF จึงได้ปรับปรุงวิธีการจัดอันดับเพื่อให้ครอบคลุมและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพื่อให้ตัวชี้วัดเหมาะสมและสอดคล้องกันในทุกประเทศ ทั้งนี้ ภาพรวมดัชนีการพัฒนาด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวของไทย อยู่ในอันดับที่ 47 จาก 119 ประเทศทั่วโลก และอันดับที่ 4 จาก 8 ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่ได้รับการจัดอันดับ รองจากสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยพิจารณาจาก 5 มิติ (Dimensions) ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Enabling Environment Dimension) (2) นโยบายด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวและเงื่อนไขที่เอื้ออำนวย (Travel & Tourism Policy and Enabling Conditions Dimension) (3) โครงสร้างพื้นฐานและการบริการ (Infrastructure and Services Dimension) (4) ทรัพยากรด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Resources Dimension) และ (5) ความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Sustainability Dimension)

กองทุนศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (กพข.) จึงได้ศึกษาวิธีการจัดอันดับความได้เปรียบและแนวโน้มความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยผ่านดัชนีการพัฒนาด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวของไทย รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยอย่างยั่งยืนและสามารถรับมือกับการแข่งขันระหว่างประเทศที่รุนแรง ตลอดจนให้เป็นไปตามเป้าหมายการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยวที่รัฐบาลตั้งไว้

กองทุนศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
มิถุนายน 2567

สารบัญ

หัวข้อ

หน้า

บทนำ.....	1
สารบัญ	2
1. ความเป็นมา.....	3
2. ภาพรวมดัชนีการพัฒนาด้านการเดินทางและท่องเที่ยว.....	7
3. วิเคราะห์ผลการจัดอันดับของไทย	12
4. ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ	25
บทสรุป	29
ภาคผนวก	31

1. ความเป็นมา

ประเทศไทยถูกจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว โดยสภาเศรษฐกิจโลก World Economic Forum (WEF) มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2551 ซึ่ง WEF ดำเนินการจัดทำรายงานอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Competitiveness Index : TTCI) เพื่อเผยแพร่ผลการจัดอันดับทุก 2 ปี นับจากผลกระทบ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้สภาเศรษฐกิจโลกไม่ได้เผยแพร่การจัดอันดับตามกำหนด ต่อมา ปี 2564 WEF ได้มีการปรับปรุงการจัดอันดับใหม่เป็นดัชนีการพัฒนากิจการทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Development Index: TTDI) และปัจจุบันปี 2567 ประเทศไทยมีอันดับ TTDI อยู่ที่ 47 จาก 119 ประเทศทั่วโลก โดยผลการจัดอันดับนี้อยู่ภายใต้หลักคิดการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวที่ยังคงสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาด

วิธีการจัดเก็บดัชนีชี้วัดด้านการท่องเที่ยวของสภาเศรษฐกิจโลก

อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว (TTCI) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดเกณฑ์มาตรฐานขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ โดยจะเผยแพร่ผลการจัดอันดับทุก 2 ปี ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา และปี 2562 เป็นปีสุดท้ายของการจัดอันดับ TTCI โดยเป็นการประเมินจาก 140 ประเทศทั่วโลก แบ่งการให้คะแนนออกเป็น 4 หมวดใหญ่ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Enabling Environment) (2) นโยบายและเงื่อนไขด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (T&T Policy & Enabling Conditions) (3) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และ (4) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม (Natural & Culture Resources) แบ่งออกเป็น 14 ดัชนี และ 90 ตัวชี้วัด

The T&T Competitiveness Index 2019 framework

ปี 2563 ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 อย่างรุนแรง การเดินทางท่องเที่ยวทั่วโลกหยุดชะงัก การจ้างงานลดลง และธุรกิจในการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องจำนวนมากต้องปิดตัวลงอย่างถาวร ส่งผลให้การพิจารณาการจัดอันดับเปลี่ยนแปลงไป

ปี 2564 เมื่อบริบทการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป WEF จึงได้มีการปรับปรุงรายงานการจัดอันดับผ่านการหารือร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงปัจจัยใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเติบโตของภาคการท่องเที่ยว อาทิ ความแออัด การกระจายผลประโยชน์อย่างไม่เท่าเทียม ผลกระทบเชิงลบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และผลลัพธ์ที่ได้ คือ ตัวชี้วัดที่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านความยั่งยืน (Sustainability) และความยืดหยุ่นแข็งแรง (Resilience) โดยมีชื่อใหม่ว่า “ดัชนีการพัฒนากาเดินทางและการท่องเที่ยว

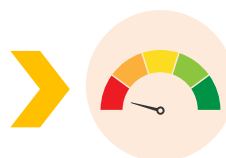
(Travel & Tourism Development Index – TTDI)” โดยดัชนีชี้วัดใหม่แบ่งออกเป็น 5 ดัชนีย่อย 17 เสาหลัก และ 112 ตัวชี้วัด

5 ดัชนีย่อย
(Subindexes)

17 เสาหลัก
(Pillars)

112 ตัวชี้วัด
(Indicators)

จากเดิมที่ประกอบด้วย 4 ดัชนีย่อย ได้แก่ (1) มิติด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Enabling Environment) (2) มิติด้านนโยบายการเดินทางและการท่องเที่ยวและเงื่อนไขที่เอื้ออำนวย (T&T Policy and Enabling Conditions) (3) มิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และ (4) มิติด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม (Natural and Cultural Resources) ได้มีการปรับมิติ

ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ออกเป็น 2 ดัชนีย่อย คือ มิติด้านการขับเคลื่อนความต้องการเดินทางและการท่องเที่ยว (T&T Demand Drivers) และมิติด้านความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (T&T Sustainability) รวมเป็น 5 ดัชนีย่อย และเสาหลักที่ใช้ในการจัดอันดับเพิ่มเติมจำนวน 3 เสาหลัก จาก 14 เสาหลัก เป็น 17 เสาหลัก โดยเพิ่มเติมเสาหลัก ดังนี้ (1) เสาหลักที่ 14 ทรัพยากรที่ไม่ใช่เพื่อการพักผ่อน (Non-Leisure Resources) (2) เสาหลักที่ 16 ความยืดหยุ่น และเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Resilience and Conditions) โดยพิจารณาจากปัจจัยย่อย อาทิ อัตราความยากจน การปกป้องดูแลประชาชนทางสังคม รวมถึงกลุ่มแม่และเด็ก ผู้ว่างงาน ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ความเสมอภาคทางเพศ และสิทธิของผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น และ (3) เสาหลักที่ 17 แรงกดดันของอุปสงค์ และผลกระทบจากการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Demand Pressure and Impact) โดยพิจารณาจากปัจจัยย่อย อาทิ จำนวนวันพักโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ความสนใจในการค้นหาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว และคุณภาพของเมือง

และศูนย์กลางการท่องเที่ยว เป็นต้น อีกทั้ง มีการย้ายมิติด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม จากเดิมที่อยู่ภายใต้มิติด้านนโยบายการเดินทางและการท่องเที่ยวและเงื่อนไขที่เอื้ออำนวย ไปอยู่ภายใต้มิติด้านความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว

ปี 2567 WEF ได้เผยแพร่รายงานการจัดอันดับดัชนีการ

พัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยว ศึกษาร่วมกับ University

of Surrey ในการจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลข้อมูลที่รวบรวม

สิ้นสุด ณ ปี 2566 โดยรายงานฉบับนี้ยังคงให้ความสำคัญกับการ

ฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาด

ของโควิด - 19 ที่มีข้อจำกัดจากเงื่อนไขและการบริหารจัดการ

จัดการด้านการท่องเที่ยว และผลกระทบจากสังคมและ

สิ่งแวดล้อม WEF จึงได้มีการปรับปรุงวิธีการจัดอันดับเพื่อให้

ครอบคลุมและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพื่อให้ตัวชี้วัดเหมาะสมและ

สอดคล้องกันในทุกประเทศ โดยผ่านการหารือร่วมกับผู้มีส่วนได้

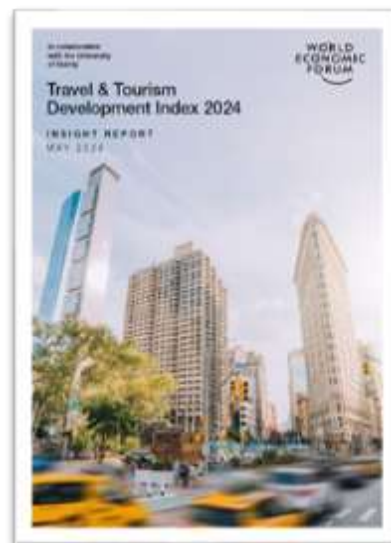
ส่วนเสียทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธนาคารโลก

(The World Bank) สภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (The

World Travel & Tourism Council : WTTC) สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (GSTC)

คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งยุโรป (ETC) บริษัทที่ปรึกษาต่าง ๆ และมหาวิทยาลัย โดยมีการปรับปรุงที่

สำคัญ ดังนี้

1

เปลี่ยนแปลงเสาหลักการเปิดกว้างระหว่างประเทศ (International Openness) เป็นเสาหลักการเปิดรับด้านการเดินทางและท่องเที่ยว (Openness to Travel and Tourism) เนื่องจากการเปิดกว้างระหว่างประเทศครอบคลุมถึงความเปิดกว้างทางการเงินและการค้า และการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งเสาหลักสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment) มีความครอบคลุมอยู่แล้ว

2

เปลี่ยนแปลงเสาหลักความยืดหยุ่นและเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Resilience and Conditions) เป็นเสาหลักผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมของการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel and Tourism Socioeconomic impact) เพื่อให้ครอบคลุมผลกระทบที่เกี่ยวกับการเดินทางและท่องเที่ยวมากขึ้น อีกทั้ง เสาหลักเดิมเกี่ยวข้องกับตลาดแรงงานที่ครอบคลุมถึงความเท่าเทียมกันของแรงงาน สิทธิของแรงงานและความปลอดภัยทางสังคม ซึ่งอยู่ภายใต้เสาหลักทรัพยากรมนุษย์และตลาดแรงงานโดยตรง

3

เปลี่ยนชื่อมิติใหม่จากด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เป็นมิติด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการ (Infrastructure and Services) เพื่อให้สะท้อนถึงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านการบริการ

4

เปลี่ยนชื่อมิติใหม่จากการขับเคลื่อนความต้องการเดินทางและการท่องเที่ยว (T&T Demand Drivers) เป็นมิติด้านทรัพยากรการเดินทางและการท่องเที่ยว (T&T Resources) เพื่อให้มุ่งเน้นถึงทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมากกว่าตัวขับเคลื่อนความต้องการทางการท่องเที่ยว และเพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัวชี้วัดภายใต้มิตินี้ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม และทรัพยากรที่ไม่ใช่เพื่อการพักผ่อน

5

เปลี่ยนแปลงมิติการเปิดรับผลกระทบและการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Exposure and Management dimensions) เป็นมิติด้านความยั่งยืนของพลังงานด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (T&T Energy Sustainability) เนื่องจากมีการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรงผ่านทางเว็บไซต์ globaltravelfootprint ซึ่งจะทำการประมวลผลข้อมูลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กระบวนการจัดอันดับยังคงเป็นรูปแบบเดิม เป็นการจัดอันดับจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภทหลัก คือ ข้อมูลเชิงสถิติ (Hard Data) จากองค์กรระหว่างประเทศ และข้อมูลจากการสำรวจความเห็นผู้บริหารระดับสูงในประเทศ (Executive Opinion Survey)

2. ภาพรวมดัชนีการพัฒนาด้านการเดินทางและท่องเที่ยว

ภาพรวมโลก

ภาพรวมทุกประเทศมีการฟื้นตัวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาด มาจากการฟื้นตัวที่มีเงื่อนไขที่แตกต่างกันซึ่งเป็นประเด็นท้าทายที่แต่ละประเทศต้องเผชิญ เมื่อพิจารณาภาพรวม 71 ประเทศทั่วโลกที่ติดอันดับพบว่าดัชนีเฉลี่ยสูงกว่าระดับก่อนเกิดโรคระบาดเพียง ร้อยละ 0.7 โดยมีปัจจัยที่สำคัญมาจากการต้องการในการเดินทางและการท่องเที่ยว ความสามารถในการเชื่อมต่อและการรองรับของเส้นทางการบินทั่วโลก การเปิดรับระหว่างประเทศ และความต้องการที่เพิ่มขึ้นและการลงทุนด้านการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

TOP 10 COUNTRY

T&T DEVELOPMENT INDEX 2024 OVERALL RANKING

RANK	COUNTRY	SCORE	RANK	SCORE
1	 UNITED STATES	5.24	=	-0.5 %
2	 SPAIN	5.18	=	0.9 %
3	 JAPAN	5.09	=	-0.3%
4	 FRANCE	5.07	▲ 2	0.8 %
5	 AUSTRALIA	5.00	▲ 2	0.8 %
6	 GERMANY	5.00	▼ -1	-0.8 %
7	 UNITED KINGDOM	4.96	▼ -3	-2.4
8	 CHINA	4.94	▲ 1	1.0 %
9	 ITALY	4.90	▲ 3	2.1 %
10	 SWITZERLAND	4.81	▼ -2	-2.3%

ปี 2567 WEF ได้เผยแพร่อันดับ TTDI เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2567 โดยพิจารณาจาก 5 มิติ ประกอบด้วย 17 เสาหลัก และ 102 ตัวชี้วัด โดยคิดเป็นคะแนนเต็ม 7 คะแนน หากพิจารณา 30 ประเทศแรกที่ติดอันดับพบว่า 26 ประเทศเป็นประเทศรายได้สูง ซึ่ง 19 ประเทศอยู่ในภูมิภาคยุโรป 7 ประเทศอยู่ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก 3 ประเทศอยู่ในภูมิภาคอเมริกา และ 1 ประเทศอยู่ในกลุ่มตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ (MENA) โดย 10 ประเทศที่ติดอันดับสูงสุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สเปน ญี่ปุ่น

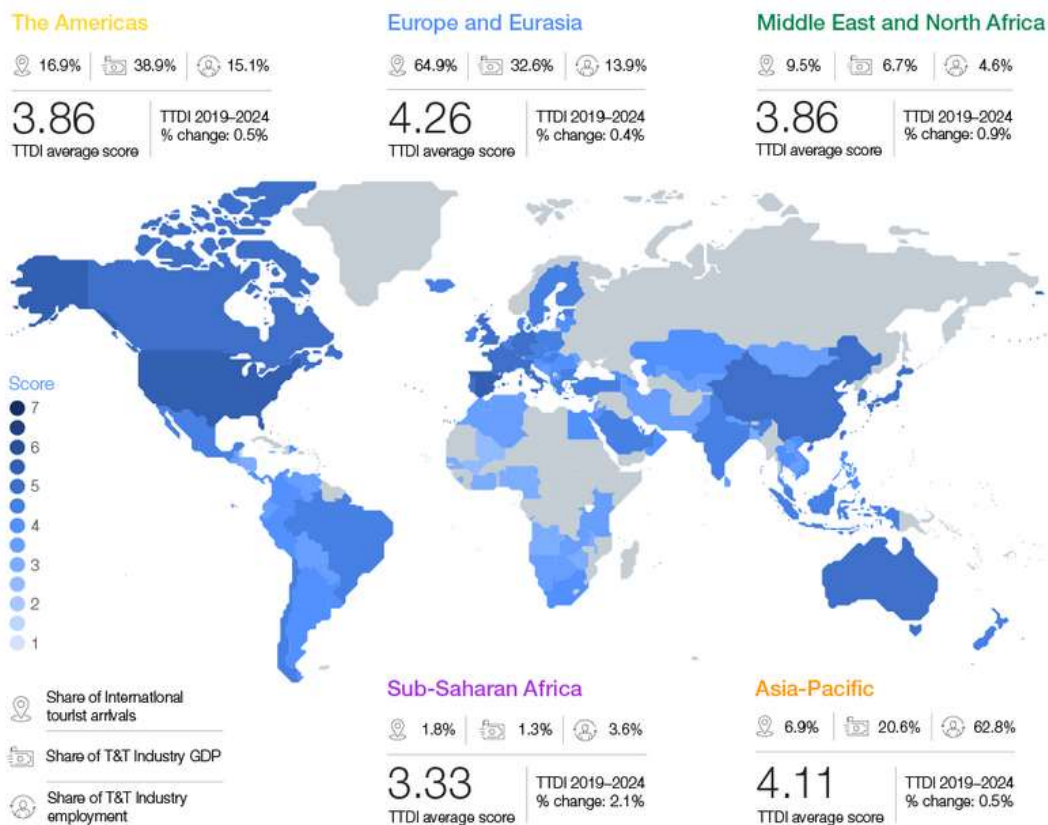
ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย เยอรมนี สหราชอาณาจักร จีน อิตาลี และสวิตเซอร์แลนด์ ตามลำดับ โดยมีข้อได้เปรียบจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้ออำนวยและการเปิดรับด้านการเดินทางและท่องเที่ยว นโยบายเพื่อการพัฒนาการคมนาคม การท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ธรรมชาติ วัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่ใช่การพักผ่อนหย่อนใจ

สำหรับประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด 3 ประเทศแรกยังคงเป็นกลุ่มประเทศเดิมที่ติดอันดับเมื่อปี 2562 หรือก่อนสถานการณ์โควิด - 19 ซึ่งสะท้อนถึงการมีศักยภาพเป็นทุนเดิม อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นมีการปรับตัวลดลงของคะแนนในภาพรวม ซึ่งสหรัฐอเมริกามีจุดอ่อนในด้านความสามารถในการแข่งขันด้านราคาที่เป็นผลพวงมาจากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อ และญี่ปุ่นมีจุดอ่อนในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริการด้านนักท่องเที่ยวและความยั่งยืนของความต้องการเดินทางและท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลพวงมาจากปัญหานักท่องเที่ยวล้น (Over tourism) ในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ กระทั่งต่อปัญหาการจราจรและการใช้บริการระบบขนส่งมวลชน และส่งผลกระทบต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ในขณะที่สเปนมีการปรับตัวของคะแนนเพิ่มขึ้น มีจุดเด่นทางด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรม โดยมีมรดกโลกที่เป็นอันดับต้น ๆ ของโลก ประกอบกับการมีศิลปะทั้งจิตรกรรม ดนตรี วรรณกรรม และการละคร แต่ยังคงพบประเด็นท้าทายทางด้านความสามารถในการแข่งขันด้านราคาด้วย อย่างไรก็ตาม ปี 2565

ภาพรวมคะแนน 30 ประเทศอันดับแรก คิดเป็นมากกว่า ร้อยละ 75 ของ GDP อุตสาหกรรมการเดินทางและท่องเที่ยว และคิดเป็นร้อยละ 70 ของการเติบโตของ GDP ระหว่างปี 2563 ถึง 2565

หากพิจารณาระดับภูมิภาค พบว่ามี 2 ภูมิภาคที่คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ ยุโรปและยูเรเชีย มีคะแนนอยู่ที่ 4.26 คะแนน สูงกว่าค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ที่ 3.86 คะแนน โดยมีส่วนแบ่งจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 64.9 ในขณะที่เอเชียแปซิฟิกตามมาเป็นอันดับที่ 2 อยู่ที่ 4.11 คะแนน โดยมีส่วนแบ่งการจ้างงานในอุตสาหกรรมการเดินทางและการท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 62.8 อย่างไรก็ตาม ภูมิภาคแอฟริกาใต้สะฮารามีการเจริญเติบโตมากที่สุดเมื่อเทียบกับปี 2562 โดยมีปัจจัยบวกมาจากผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมของการเดินทางและท่องเที่ยว

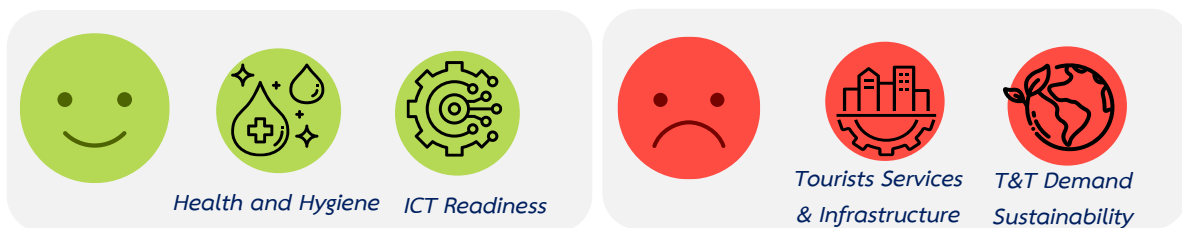

ภาพรวมอาเซียน

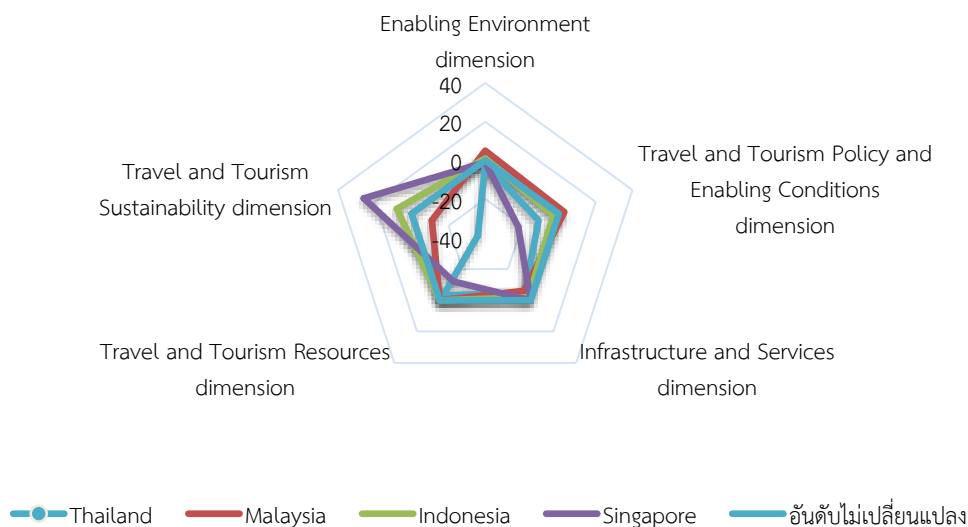
ภาพรวมการท่องเที่ยวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน มีการจัดอันดับทั้งหมด 8 ประเทศ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 4 สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับที่ดีที่สุด เป็นอันดับที่ 1 ของอาเซียน และอันดับที่ 13 ของโลก ทั้งนี้ เกือบทุกประเทศปรับตัวลดลง ยกเว้นฟิลิปปินส์ที่ปรับตัวดีขึ้น 1 อันดับ อินโดนีเซียและ

สปป. ลาวอันดับคงที่ หากพิจารณาเทียบกับปี 2562 จะพบว่าอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีการเจริญเติบโตมากที่สุดในภูมิภาคเมื่อเทียบกับช่วงก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาด คิดเป็นอัตราเติบโตมากถึง ร้อยละ 4.5 เป็นอันดับที่ 22 ของโลก จากเดิมอันดับที่ 36 ของโลก ใน ปี 2562 ในภาพรวมภูมิภาคอาเซียนมีจุดแข็งอยู่ที่ปัจจัยเอื้อด้านสภาพแวดล้อม อาทิ ด้านสุขภาพและอนามัย ด้านความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและการบริการด้านนักท่องเที่ยวและความยั่งยืนของความต้องการเดินทางและท่องเที่ยว

สำหรับประเทศไทยมีอันดับปรับลดลงมากที่สุด (ปรับลดลง 12 อันดับ) ในภูมิภาคอาเซียน มาจากมิติด้านนโยบายและเงื่อนไขด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว และมิติด้านความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว ซึ่งประเทศไทยมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาคอาเซียนในทุกเสาหลัก

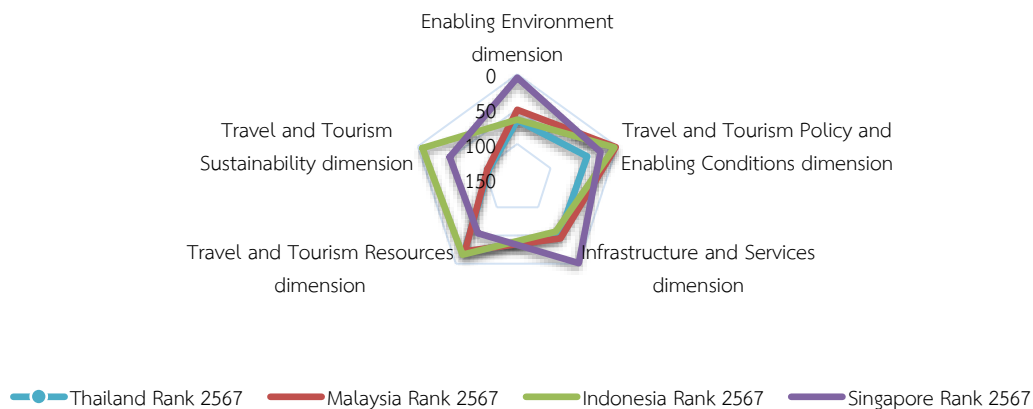
การเปลี่ยนแปลงอันดับ 2567 กับ 2564 ของ Top 4 ในภูมิภาคอาเซียน

ลำดับ	ประเทศ	ปี 2567		ปี 2564		เปรียบเทียบ ปี 2567 กับ ปี 2564
		อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	
1	สิงคโปร์	13	4.76	9	4.86	↓ 4
2	อินโดนีเซีย	22	4.46	22	4.45	-
3	มาเลเซีย	35	4.28	33	4.31	↓ 2
4	ไทย	47	4.12	35	4.28	↓ 12
5	เวียดนาม	59	3.96	56	4.00	↓ 3
6	ฟิลิปปินส์	69	3.84	70	3.79	↑ 1
7	กัมพูชา	86	3.57	85	3.59	↓ 1
8	สปป.ลาว	91	3.48	91	3.49	-

หมายเหตุ : การจัดอันดับและคะแนนของปี 2564 อ้างอิงตามกระบวนการจัดอันดับที่ปรับปรุงใหม่ในปี 2567 เพื่อให้ผลการวิเคราะห์อยู่ภายใต้บริบทเดียวกัน (กระบวนการจัดอันดับเดิม ประเทศไทยจะอยู่ที่อันดับ 36 จาก 117 ประเทศทั่วโลก)

การจัดอันดับ TTDI 2567 มิติทั้ง 5 ด้าน ของ Top 4 ในภูมิภาคอาเซียน

จากการเปลี่ยนแปลงอันดับ 2567 ของ 4 อันดับสูงสุดในภูมิภาคอาเซียน พบว่า มิติด้านปัจจัยเอื้อด้านสภาพแวดล้อม มิติด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริการ และมิติด้านปัจจัยทรัพยากรด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว มีการเปลี่ยนแปลงอันดับไม่มาก ในขณะที่มีจุดอ่อนในมิติด้านนโยบายและเงื่อนไขการส่งเสริมการเดินทางและการท่องเที่ยว และมิติด้านความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว ดังนี้

มิติด้านนโยบายและเงื่อนไขการส่งเสริมการเดินทางและการท่องเที่ยว

ประเทศไทยมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาคอาเซียนทุกเสาหลัก โดยเสาหลักที่คะแนนลดลงมากที่สุดคือ ด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security) โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนน อาทิ ดัชนี Legatum Prosperity Index 2023 ซึ่งเป็นดัชนีวัดความมั่งคั่งของ 142 ประเทศทั่วโลก พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 64 มีคะแนนเฉลี่ยทั้งสิ้น 60.8 คะแนน โดยตัวชี้วัดเกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตำรวจท้องที่และ การเดินทางคนเดียวอย่างปลอดภัยในยามวิกาลได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นของอันดับอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา สะท้อนถึงความไม่เชื่อมั่นในระบบรักษาความปลอดภัยของประเทศและความรู้สึกไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

The 2023 Legatum Prosperity Index™ | www.prosperity.com

Thailand: Prosperity score 60.8 (64th)**Prosperity over time**

สำหรับคะแนนปลื้มยอยนั้น พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนในด้านความปลอดภัยและความมั่นคงอยู่ที่ 60.9 คะแนน คะแนนด้านเสรีภาพส่วนบุคคลได้ 43.2 คะแนน คะแนนด้านการกำกับดูแลโดยภาครัฐได้ 40.2 คะแนน ซึ่งถือว่าลดลงในทุกด้าน ส่วนประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนพบว่า ดัชนีวัดความมั่งคั่งสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 17 อินโดนีเซียอยู่ในอันดับที่ 63 และมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 43 ส่งผลต่อการปรับตัวของอันดับด้านมิติด้านนโยบายและเงื่อนไขการส่งเสริมการเดินทางและการท่องเที่ยวในทิศทางที่ดีขึ้น

มิติด้านความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว ประเทศไทยมี

คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาคอาเซียนทุกเสาหลัก โดยเฉพาะเสาหลักด้านความยั่งยืนของความต้องการเดินทางและท่องเที่ยว (Travel and Tourism Demand Sustainability) เมื่อพิจารณาแล้วจะมีตัวชี้วัดที่ประเทศไทยได้เปรียบ อาทิ ระยะเวลาการเข้าพัก แต่พบประเด็นท้าทายในด้านตัวชี้วัดอื่น ๆ อาทิ การวัดจำนวนครั้งของการเข้าชมเว็บไซต์ TripAdvisor ในด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งประเทศไทยอาจเสียเปรียบจากยอดจำนวนคนที่เข้าชมเว็บไซต์ (Engagement) นอกจากนี้ ประเด็นการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวที่ประเทศไทยเสียเปรียบค่อนข้างมาก เนื่องจาก ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวกระจุกตัวเฉพาะพื้นที่เมืองท่องเที่ยวหลัก คิดเป็นมากกว่าร้อยละ 80 และนักท่องเที่ยวกระจุกตัวเฉพาะช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว สำหรับประเทศมาเลเซียปรับลดอันดับลงจากการพึ่งพาเฉพาะนักท่องเที่ยวสิงคโปร์ แต่ชดเชยผลการปรับลดอันดับด้วยการที่นักท่องเที่ยวชาวสิงคโปร์นิยมเดินทางกระจายในหลายรัฐของมาเลเซีย ส่งผลให้อันดับมิติด้านความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวปรับลดอันดับน้อยลงกว่าประเทศไทย

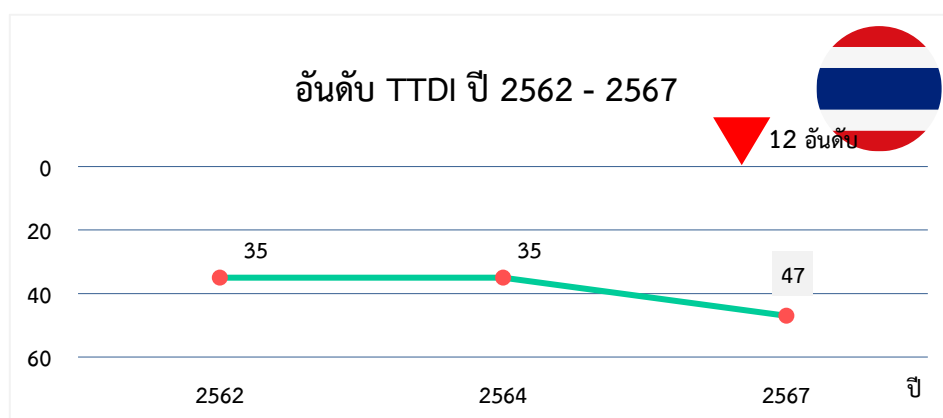

3. วิเคราะห์ผลการจัดอันดับของไทย

Thailand Upper-Middle-Income Economies			
Context Data	Value	Date	Source
International tourist arrivals, thousands	11,153	2022	UN Tourism
International tourism inbound receipts (inbound US\$, millions)	5,133.9 M	2021	UN Tourism
T&T industry GDP, US\$ million	23,712.0 M	2022	WTTC
T&T industry Employment, 1,000 jobs	4,627	2022	WTTC
T&T industry Share of GDP, % of total GDP	4.8%	2022	WTTC
T&T industry Share of Employment, % of total employment	11.8%	2022	WTTC
Domestic T&T spending, % of internal T&T spending	66.0%	2022	WTTC

ภาพรวมอันดับการพัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยวของประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 47 จาก 119 ประเทศ ปรับอันดับลดลง 12 อันดับ โดยคิดเป็นคะแนน 4.12 คะแนน จากที่เคยได้ 4.28 คะแนน ในปี 2564 โดยปรับลดลงทั้ง 5 มิติ โดยเฉพาะมิติด้านความยั่งยืนด้าน

การเดินทางและการท่องเที่ยว มิติด้านนโยบายและเงื่อนไขการส่งเสริมการเดินทางและการท่องเที่ยว และมิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาคะแนนในภาพรวม พบว่าประเทศไทยถูกจัดเป็นอันดับต้นในปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ อันดับที่ 17 คิดเป็น 4.55 คะแนน ปัจจัยทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม อันดับที่ 26 คิดเป็น 2.66 คะแนน และปัจจัยความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อันดับที่ 43 คิดเป็น 5.68 คะแนน ในขณะเดียวกันปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ปัจจัยด้านความยั่งยืนด้านอุปสงค์ของการเดินทางและท่องเที่ยว อันดับที่ 69 (ปรับลดลงมากที่สุดถึง 59 อันดับ) คิดเป็น 3.67 คะแนน ปัจจัยด้านผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมของการเดินทางและท่องเที่ยว อันดับที่ 106 คิดเป็น 3.30 คะแนน และปัจจัยด้านความมั่นคงปลอดภัย อันดับที่ 102 คิดเป็น 4.87 คะแนน

TTDI		2567	2564	การเปลี่ยนแปลง
ประเทศไทย		35/119	47/119	↓ 12
มิติที่ 1) มิติเอื้อด้านสภาพแวดล้อม (Enabling Environment dimension)		66	64	↓ 2
1	สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment)	62	54	↓ 8
2	ความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security)	102	86	↓ 16

TTDI		2567	2564	การเปลี่ยนแปลง
3	สุขภาพและอนามัย (Health and Hygiene)	79	78	↓ 1
4	ทรัพยากรมนุษย์และตลาดแรงงาน (Human Resources and Labor Market)	62	59	↓ 3
5	ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร (ICT Readiness)	43	49	↑ 6
มิติที่ 2) มิติด้านนโยบายและเงื่อนไขการส่งเสริมการเดินทางและ การท่องเที่ยว (T&T Policy & Enabling Conditions dimension)		45	34	↓ 11
6	การให้ความสำคัญกับการเดินทางและท่องเที่ยว (Prioritization of Travel and Tourism)	80	75	↓ 5
7	การเปิดรับด้านการเดินทางและท่องเที่ยว (Openness to Travel and Tourism)	44	40	↓ 4
8	การแข่งขันด้านราคา (Price Competitiveness)	51	48	↓ 3
มิติที่ 3) มิติด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริการ (Infrastructure and Services dimension)		49	44	↓ 5
9	โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางอากาศ (Air Transport Infrastructure)	22	12	↓ 10
10	โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางบกและทางน้ำ (Ground and Port Infrastructure)	46	50	↑ 4
11	โครงสร้างพื้นฐานและการบริการด้านนักท่องเที่ยว (Tourist Services and Infrastructure)	81	76	↓ 5
มิติที่ 4) มิติด้านทรัพยากรการเดินทางและท่องเที่ยว (T&T Resources dimension)		20	17	↓ 3
12	ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources)	17	14	↓ 3
13	ทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม (Cultural Resources)	26	30	↑ 4
14	ทรัพยากรที่ไม่ใช่เพื่อการพักผ่อน (Non-Leisure Resources)	20	15	↓ 5
มิติที่ 5) มิติด้านความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (T&T Sustainability dimension)		107	71	↓ 36
15	ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)	70	69	↓ 1
16	ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมของการเดินทางและ ท่องเที่ยว (Travel and Tourism Socioeconomic Impact)	106	103	↓ 3
17	ความยั่งยืนของความต้องการเดินทางและท่องเที่ยว (Travel and Tourism Demand Sustainability)	69	10	↓ 59

มิติเอื้อด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ อันดับที่ 62 **ปรับตัวลดลง 8 อันดับ** และเป็นอันดับที่ 4 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ มาเลเซียและอินโดนีเซีย โดยมีเพียงตัวชี้วัดเดียวที่ปรับตัวดีขึ้น 1 อันดับ คือ ตัวชี้วัด De-jure trade globalization เป็นหนึ่งในดัชนี KOF Globalization (ดัชนีวัดความโลกาภิวัตน์ของแต่ละประเทศและของทั้งโลก) ซึ่งการปรับตัวดีขึ้นสะท้อนถึงกฎระเบียบทางการค้า ภาษีการค้า ภาษีศุลกากร และข้อตกลงทางการค้าที่เอื้อต่อการค้าเสรีมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การปรับตัวดีขึ้นเพียง 1 ตัวชี้วัด ไม่เพียงพอต่อการปรับอันดับเพิ่มขึ้นได้ในภาพรวม เนื่องจากยังมีตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เป็นประเด็นท้าทาย ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่มีอันดับคงที่ 2 ตัวชี้วัด และปรับตัวลดลงอีก 4 ตัวชี้วัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวชี้วัดภาระของผู้ประกอบการในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ (Burden of government regulation) ปรับตัวลดลงมากที่สุดถึง 29 อันดับ

สะท้อนถึงภาระของผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้นในการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับตามกฎหมายหรือกฎระเบียบในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การขอใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ การขอขึ้นทะเบียนทางธุรกิจ สรุปได้ว่าถึงแม้ประเทศไทยจะมีกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจ แต่หากขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติมีความยุ่งยากและซับซ้อนจะไม่สามารถสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดีและมีประสิทธิภาพได้

ความมั่นคงปลอดภัย อันดับที่ 102 ปรับตัวลดลง 16 อันดับ และเป็นอันดับที่สุดท้ายของอาเซียน โดยมีเพียงตัวชี้วัดเดียวที่ปรับตัวดีขึ้น 4 อันดับ คือ Global Terrorism Index อันดับที่ 105 ซึ่งวัดผลมา

จากการก่อร้าย ซึ่งหนึ่งในองค์ประกอบที่นำมาวัดผล คือ ดัชนีการก่อการร้ายทั่วโลก (Global Terrorism Index) โดยฐานข้อมูลจากการก่อการร้ายทั่วโลก (GTD) ประเทศไทยนั้นถูกจัดอันดับเป็นอันดับที่ 28 ของโลก ได้คะแนนไปทั้งสิ้น 4.219 คะแนน อันดับดีขึ้นจากปีก่อน ในขณะที่เมียนมาได้รับผลกระทบจากการ

ก่อการร้ายรุนแรงสุดในอาเซียน อย่างไรก็ตาม การปรับตัวดีขึ้นเพียง 1 ตัวชี้วัด ไม่เพียงพอต่อการปรับอันดับเพิ่มขึ้นได้ในภาพรวม เนื่องจากอีก 4 ตัวชี้วัดที่เหลือนับลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะตัวชี้วัดความเชื่อมั่นในตำรวจท้องที่และการเดินทางคนเดียวอย่างปลอดภัยในยามวิกาล **อันดับลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนถึงความไม่เชื่อมั่นในระบบการรักษาความปลอดภัย ส่งผลต่อความรู้สึกไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว**

สุขภาพและอนามัย อันดับที่ 79 ปรับตัวลดลง 1 อันดับ และเป็นอันดับที่ 3 ของอาเซียน รองจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย มี 4 ตัวชี้วัดที่อันดับคงที่ ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่ได้อันดับ 1 คือ การเข้าถึงบริการน้ำดื่มของประชาชน อีกทั้งยังมี 1 ตัวชี้วัดที่ปรับตัวดีขึ้นถึง 34 อันดับ คือ การเข้าถึงสุขาภิบาลขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งนี้ ตัวชี้วัดดังกล่าวทั้ง 2 ตัวชี้วัด มีอันดับที่ 1 ร่วมกันถึง 47 ประเทศ และ 32 ประเทศ ตามลำดับ โดยประเทศที่ติดอันดับส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่มีรายได้สูงและประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง สะท้อนถึงการมีสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ อย่างไรก็ตาม การปรับตัวขึ้นของตัวชี้วัดทั้ง 2 ตัวนี้ไม่สามารถทำให้อันดับภาพรวมปรับตัวดีขึ้นได้ เนื่องจากยังมีตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่เป็นประเด็นท้าทายอย่างมากของประเทศ อาทิ สัดส่วนหมอต่อกันชนคนไข้ อัตราการเกิดโรคติดต่อ เป็นต้น

ทรัพยากรมนุษย์และตลาดแรงงาน (Human Resources and Labor Market) อันดับที่

62 ลดลง 3 อันดับ และเป็นอันดับที่ 4 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ เวียดนาม และอินโดนีเซีย มีทั้งหมด 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัดที่ปรับลดลง 1 ตัวชี้วัดอันดับคงที่ และ 2 ตัวชี้วัดปรับตัวดีขึ้น โดยตัวชี้วัดที่ปรับลดลงมากที่สุด คือ คุณภาพของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ลดลง 20 อันดับ ข้อตกลงการทำงานที่ยืดหยุ่น ลดลง 16 อันดับ และระเบียบการจ้างงานและเลิกจ้างลูกจ้าง ลดลง 15 อันดับ สำหรับตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็ง คือ กำลังแรงงานระดับมัธยมศึกษา (ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือการศึกษาหลังมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่ระดับอุดมศึกษา) และกำลังแรงงานที่มีการศึกษาขั้นสูง (ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป) สะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนแรงงานไทยที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่มีมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ การขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 เป็น 9 ปี นโยบายเรียนฟรีสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ค่าจ้างของแรงงานเติบโตอย่างช้ามากในช่วงสิบปีที่ผ่านมาและงานที่ใช้ทักษะให้ค่าตอบแทนสูงมีจำนวนจำกัด สะท้อนถึงอุปสงค์ของงานทักษะสูงไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนัก หรือประเทศไทยยังมีจำนวนแรงงานทักษะสูงไม่เพียงพอที่จะดึงดูดการลงทุนที่สามารถสร้างงานคุณภาพสูงได้ และตามข้อมูลตัวชี้วัดย่อยที่ปรับตัวลดลงสะท้อนถึงคุณภาพของการศึกษาไทยที่มีคุณภาพลดลงประกอบกับระเบียบการจ้างงานที่ไม่ดึงดูดมากพอสำหรับตลาดแรงงาน ซึ่งทรัพยากรมนุษย์นั้นมีความสำคัญทั้งต่อรายได้ในช่วงชีวิตและคุณภาพชีวิตของผู้นเอง ต่อสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนที่ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาและแก้ไขต่อไป

ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อันดับที่ 43 ปรับตัวดีขึ้น 6

อันดับ และเป็นอันดับที่ 2 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็ง

ที่สุด คือ การใช้อินเทอร์เน็ตแบบเคลื่อนที่ต่อประชากรปรับตัวขึ้น 34 อันดับ อยู่อันดับที่ 21 การใช้ระบบการชำระเงินดิจิทัล ปรับตัวขึ้น 27 อันดับ อยู่อันดับที่ 30 และจำนวนผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร ปรับตัวขึ้น 14 อันดับ มาอยู่อันดับที่ 41 ในขณะที่ตัวชี้วัดที่มีการปรับตัวลดลง คือ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการให้บริการด้านโรงแรม ร้านอาหาร และกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน และการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการให้บริการด้านการขนส่ง (คน

และสินค้า) สะท้อนถึงการมีระบบสารสนเทศที่ครอบคลุมและทั่วถึงต่อจำนวนประชากร แต่พบข้อจำกัดที่ประชาชนอาจยังไม่ใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลทางการท่องเที่ยวที่มากพอเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ ข้อมูลการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลประมวผลจากผลสำรวจร่วมด้วย จึงพบข้อจำกัดและจุดอ่อนจากผลสำรวจบางประการ

มิติด้านนโยบายและเงื่อนไขการส่งเสริมการเดินทางและการท่องเที่ยว

การให้ความสำคัญกับการเดินทางและท่องเที่ยว อันดับที่ 80 **ปรับตัวลดลง 5 อันดับ**

และเป็นอันดับที่ 7 ของอาเซียน สำหรับจุดแข็งของประเทศตามผลการจัดอันดับของ Bloom Country Branding Ranking พบว่าประเทศไทยติด 10 อันดับแรกของโลก และเป็นอันดับ 1 ในอาเซียน สะท้อนศักยภาพและความโดดเด่นในการส่งเสริมแบรนด์ของไทยด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักในต่างประเทศมากขึ้น

ในขณะที่ตัวชี้วัดความครอบคลุมของข้อมูลการเดินทางและท่องเที่ยวประจำปีเป็นจุดอ่อนที่สุดของประเทศไทย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดทางสถิติข้อมูลท่องเที่ยวในประเทศและระหว่างประเทศประกอบด้วย 120 ตัวชี้วัดที่จัดเก็บโดย UN Tourism อาทิ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวโดยเครื่องบิน การเข้าพักโรงแรม ปรับตัวลดลงถึง 42 อันดับ มาอยู่อันดับที่ 68 ซึ่งประเทศไทยไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลตามที่กำหนดได้ทุกตัวชี้วัด อีกทั้งตัวชี้วัดด้านความถี่และความทันสมัยของข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยวมีอันดับคงที่ จึงส่งผลให้การจัดอันดับคะแนนในภาพรวมการปรับตัวลดลงของตัวชี้วัดมีผลมากกว่าการปรับอันดับที่ดีขึ้น

The Global top 10 performers rank - Tourism

#	Version		CBS Rating
1.	+3	Spain	A
2.	+1	Italy	A
3.	-2	United States of America	A
4.	+6	Germany	A
5.	-1	United Kingdom	A
6.	+2	Japan	A
7.	-2	Australia	AA
8.	-6	Hong Kong SAR, China	A
9.	-	France	BB
10.	-4	Thailand	BB

Source: Bloom Consulting Country Brand Ranking 2021/2023 Tourism Edition

การเปิดรับด้านการเดินทางและท่องเที่ยว อันดับที่ 44 **ปรับตัวลดลง 4 อันดับ** และเป็นอันดับ

ที่ 3 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ที่เป็นอันดับ 1 ของอาเซียนและโลก และมาเลเซียที่เป็นอันดับที่ 2 ของอาเซียนและอันดับที่ 10 ของโลก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสองประเทศดังกล่าวพบว่าประเทศไทยมีความแตกต่างของอันดับค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณา 4 ตัวชี้วัด พบว่ามีการปรับตัวลดลงของอันดับ 3 ตัวชี้วัด และอันดับคงที่ 1 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่ปรับตัวลดลงที่สุด คือ Visa requirements ลดลงถึง 10 อันดับ อย่างไรก็ตาม การ

ประมวลผลตัวชี้วัดนี้อ้างอิงจากรายงาน The UNWTO Visa Openness Report 2015 ซึ่งขาดความ

ทันสมัยของข้อมูล และตัวชี้วัดความคล่องตัวของหนังสือเดินทาง (Passport mobility score) ประมวลผลจาก The Henley Passport Index 2023 เป็นการวัดความคล่องตัวของหนังสือเดินทางโดยการเข้าประเทศโดยไม่ต้องใช้หนังสือวีซ่า พบว่าประเทศไทยปรับตัวลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากบริบทในประเทศ ประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการและแนวทางการตรวจลงตราเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านการให้วีซ่าฟรีกับนักท่องเที่ยวในหลายประเทศและยังได้เพิ่มการตรวจลงตราประเภทใหม่ที่เรียกว่า Destination Thailand Visa (DTV) สำหรับชาวต่างชาติที่มีทักษะและทำงานทางไกลผ่านระบบดิจิทัลอย่างกลุ่มที่มีทักษะสูง และกลุ่มอาชีพอิสระ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงสิทธิสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนระดับปริญญาตรีขึ้นไป จึงอาจพิจารณาได้ว่าแม้ว่าจะอันดับจะมีการปรับลดลง แต่ประเทศไทยได้มีความพยายามในการเปิดรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการปรับอันดับที่ดีขึ้นได้ในอนาคต

การแข่งขันด้านราคา อันดับที่ 51 ปรับตัวลดลง 3 อันดับ และเป็นอันดับที่ 7 ของอาเซียน โดยมีสิงคโปร์เป็นอันดับสุดท้าย มีตัวชี้วัดที่ปรับลดลง 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ดัชนีราคาโรงแรมและราคาที่פקให้เช่าระยะสั้น สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้ว่ารายได้ของธุรกิจโรงแรมและที่เกี่ยวข้องจะฟื้นตัวแล้ว แต่ยังคงประสบปัญหาการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นจากกลุ่มธุรกิจเดียวกันมาจากการที่ผู้ประกอบการโรงแรมยังคงขยายการลงทุนในพื้นที่ท่องเที่ยวหลักและเมืองศูนย์กลางของ

ภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของการลงทุนเองและการบริหารจัดการ และต้นทุนการดำเนินงานที่สูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ ทำให้ธุรกิจไม่สามารถปรับลดต้นทุนได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาการแข่งขันด้านราคา ผู้ประกอบการบางรายจึงหาช่องทางรายได้อื่น ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ต่อไป อาทิ การจัดงานประชุมสัมมนาและงานเทศกาลต่าง ๆ สำหรับจุดแข็งที่ประเทศไทยทำได้ดีและปรับอันดับ

ดีขึ้น ได้แก่ ความเท่าเทียมของอำนาจซื้อและราคาน้ำมัน โดยตัวชี้วัดด้านราคาน้ำมันจัดเก็บจากข้อมูลปี 2564 เป็นช่วงระยะเวลาที่ประเทศได้ดำเนินมาตรการระยะสั้นเพื่อรักษาเสถียรภาพของน้ำมัน โดยใช้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเครื่องมือ ส่งผลให้มีการปรับอันดับในทิศทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันเป็นปัจจัยที่ควบคุมยากที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันด้านราคาโดยตรง จึงต้องมีมาตรการสนับสนุนด้านอื่น ๆ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันด้านราคาได้กับประเทศอื่น ๆ ได้

มิติด้านโครงสร้างพื้นฐานและการบริการ

โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางอากาศ อันดับที่ 22 ปรับตัวลดลง 10 อันดับ และเป็นอันดับที่ 2 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ที่ได้เป็นอันดับที่ 1 ของอาเซียนและอันดับที่ 4 ของโลก โดยมีความแตกต่างของอันดับและคะแนนที่ทั้งระยะห่างค่อนข้างมาก ซึ่งประเทศไทยมีตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งเพียงตัวเดียว คือ ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางอากาศ สะท้อนมาตรฐานที่ดีขึ้นของการให้บริการ สนามบิน อาทิ ราคาบัตรโดยสาร ความตรงต่อเวลาของเครื่องบิน ความถี่ของสายการบิน โดยมีตัวชี้วัดย่อยมีการปรับตัวดีขึ้น 8 อันดับ สำหรับตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อนมากที่สุด คือ ปริมาณที่นั่งผู้โดยสารต่อสัปดาห์ (Available Seat Kilometers) ลดลง 12 อันดับ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องกับอัตราการบรรทุกผู้โดยสาร (Passenger Load Factor) ให้ลดลงตามไปด้วย และตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อนรองลงมา คือ ตัวชี้วัดการเชื่อมต่อทางการบิน ลดลง 11 อันดับ เป็นการวัดระดับการรวมตัวของประเทศภายในเครือข่ายการขนส่งทางอากาศทั่วโลก สรุปได้ว่าในระยะที่ผ่านมาประเทศไทยมีการให้บริการที่ดีและมีมาตรฐาน แต่ยังขาดความพร้อมในการเพิ่มศักยภาพในการรองรับจำนวนผู้โดยสารที่เพิ่มขึ้น และขาดความมีประสิทธิภาพในการเชื่อมต่อสนามบิน ซึ่งจะสะท้อนการเป็นเครือข่ายกันอย่างเป็นระบบระหว่างสนามบินจากต้นทางไปยังปลายทาง

โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางบกและทางน้ำ อันดับที่ 46 ปรับตัวดีขึ้น 4 อันดับ และเป็นอันดับที่ 4 ของอาเซียน มี 2 ตัวชี้วัดที่ปรับตัวดีขึ้น และ 4 ตัวชี้วัดอันดับคงที่ ตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทย คือ ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางราง ปรับตัวดีขึ้น 4 อันดับ เป็นช่วงระยะเวลาที่ประเทศไทยมีการพัฒนาระบบ D-Ticket หรือการจองตั๋วรถไฟออนไลน์ ซึ่งสามารถให้ผู้โดยสารเข้าไปสำรองที่นั่งได้ทั้งหมด อีกทั้งยังสามารถจ่ายผ่านบัตรเครดิต หรือบัตรเครดิตเงินสด หรือไปชำระเงินได้ที่สถานีรถไฟทุกแห่ง ส่งผลให้มีความสะดวกสบายและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น และอีกหนึ่งตัวชี้วัด

คือ ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางท่าเรือที่ปรับตัวขึ้น 1 อันดับเช่นเดียวกัน สะท้อนความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น สำหรับตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่มีอันดับคงที่ อาทิ ตัวชี้วัดคุณภาพถนน ตัวชี้ความหนาแน่นของถนน หากพิจารณารายงาน INRIX 2022 Global Traffic Scorecard พบว่าพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่รถติด อันดับที่ 32 ของโลก และติดอันดับ 2 ของทวีปเอเชีย ซึ่งถนนจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาและการเข้าถึง

สถานที่ต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งความเจริญให้แก่พื้นที่ จึงยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญที่ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญและพัฒนาอันดับให้ดีขึ้นต่อไป

โครงสร้างพื้นฐานและการบริการด้านนันทนาการ อันดับที่ 86 ปรับตัวลดลง 5 อันดับ และเป็นอันดับที่ 4 ของอาเซียน สิงคโปร์ได้เป็นอันดับ 1 ในอาเซียนและอันดับที่ 2 ของโลก โดยประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีคะแนนและอันดับที่ห่างจากสิงคโปร์อย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้จะอยู่ใน

ภูมิภาคเดียวกันแต่การพัฒนากระจายตัวอย่างไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเมื่อพิจารณารายตัวชี้วัดพบว่าประเทศไทยมีการปรับตัวที่ลดลงมากถึง 3 ตัวชี้วัด และมีเพียง 1 ตัวชี้วัดที่อันดับคงที่ ตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อนมากที่สุด คือ ผลผลิตภาพของแรงงานในโรงแรมและร้านอาหาร จัดเก็บโดย Euromonitor International ลดลงถึง 8 อันดับ สอดคล้องกับรายงานการจัดอันดับของ IMD ปี ผลผลิตภาพในภาคบริการ (PRODUCTIVITY IN SERVICES : PPP) อยู่ที่อันดับ 53 ค่อนข้างคงที่มาเป็นระยะเวลานาน ในขณะที่ตัวชี้วัดความหนาแน่นของการเช่าระยะสั้นปรับตัวลดลงเช่นกัน ทั้งนี้ ตัวชี้วัดการเช่าระยะสั้นไม่สะท้อนความสามารถในการแข่งขันได้อย่างแท้จริง เนื่องจากเป็นการประมวลผลจากข้อมูลแพลตฟอร์ม Airbnb ซึ่งได้รับความนิยมในต่างประเทศมากกว่าในประเทศไทย ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับประเด็นผลผลิตภาพแรงงาน ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากการเพิ่มผลผลิตภาพแรงงานยังส่งผลต่อการรักษาระดับดัชนีค่าครองชีพ เพิ่มมาตรฐานการครองชีพและเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้ในภาพรวม

มิติด้านทรัพยากรการเดินทางและการท่องเที่ยว

ทรัพยากรธรรมชาติ อันดับที่ 17 ปรับตัวลดลง 3 อันดับ และเป็นอันดับที่ 2 ของอาเซียน รองจากอินโดนีเซีย โดยมีการปรับตัวลดลงของ 2 ตัวชี้วัด และอันดับคงที่ 3 ตัวชี้วัด อาทิ ตัวชี้วัดมรดกโลกทางธรรมชาติ (Natural World Heritage) ซึ่งประเทศไทยไม่ได้รับรองมรดกโลกทางธรรมชาติของยูเนสโกเพิ่มเติมตั้งแต่ปี 2564 ปัจจุบันมี 3 แหล่ง ได้แก่ กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ กลุ่มป่าแก่งกระจาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จึงไม่ได้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงอันดับ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีสถานที่ที่ขึ้นอยู่ในรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List)

ประเภทมรดกโลกทางธรรมชาติ คือ พื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามัน (The Andaman Sea Nature Reserves of Thailand) ทั้งนี้ ปัจจุบันอินโดนีเซียมี 4 แหล่ง ซึ่งมากกว่าประเทศไทย จึงส่งผลให้มีอันดับที่

ดีกว่า สำหรับตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อน คือ พื้นที่คุ้มครองหรือพื้นที่อนุรักษ์ (protected areas) และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาทางออนไลน์เป็นค่าที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาทิ ชายหาด สวนสาธารณะ ที่พัก การผจญภัย ปรับตัวลดลง

อย่างไรก็ดี ตัวชี้วัดนี้พบข้อจำกัดบางประการ

เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการค้นหาที่มี 21 ภาษา (ไม่รวมภาษาไทย) จึงทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบจากการจัดอันดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาประเทศที่มีอันดับดีขึ้น พบว่าปัจจัยสนับสนุนคือการเพิ่มจำนวนพื้นที่คุ้มครองหรือพื้นที่อนุรักษ์

ทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม อันดับที่ 26 ปรับตัวดีขึ้น 4 อันดับ และอันดับที่ 2 ของอาเซียน รองจากอินโดนีเซีย ในภาพรวมตัวชี้วัดปรับตัวดีขึ้น 3 ตัวชี้วัด และคงที่ 2 ตัวชี้วัด สำหรับจุดแข็งของประเทศไทย คือ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้รับการรับรองมรดกโลกทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น 1 แห่ง คือ เมืองโบราณศรีเทพ หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า The Ancient Town of Si Thep and its Associated Dvaravati Monument และอินโดนีเซียได้รับการรับรองเพิ่มขึ้นอีก 1 แห่งเช่นกัน คือ แกนจักรวาลวิทยา แห่งยอร์กจากการ์ตาและภูมิสัญลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า The Cosmological Axis of Yogyakarta and its Historic Landmarks นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ขึ้นทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage หรือ ICH) ของยูเนสโก เพิ่มขึ้นอีก 1 รายการ คือ ประเพณีสงกรานต์ รวมเป็น 4 รายการ ในขณะที่อินโดนีเซียได้ขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอีก 1 รายการ เช่นเดียวกัน คือ วัฒนธรรมสุขภาพจามู (Jamu Wellness Culture) รวมของเดิมเป็น 13 รายการ สำหรับปี 2566 จังหวัดเชียงรายและสุพรรณบุรีได้รับเลือกให้เข้าเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ในระดับโลก (UNESCO Creative Cities Network - UCCN) ประจำปี 2566 ของยูเนสโก แต่การประเมินผลตัวชี้วัดครั้งนี้เป็นข้อมูล ณ ปี 2564 ซึ่งประเทศไทยได้รับเลือก 1 จังหวัดคือ เพชรบุรี เมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร (City of Gastronomy) ในขณะที่เมืองจาการ์ตา (Jakarta) จากอินโดนีเซีย ได้รับเลือกในสาขาวรรณกรรม (Literature) เช่นเดียวกัน จึงทำให้ภาพรวมประเทศไทยยังไม่สามารถขึ้นเป็นอันดับ 1 ของอาเซียนได้ทั้งนี้ ประเทศไทยมีสมาชิกเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก รวมทั้งสิ้น 7 เมือง ได้แก่ (1) ภูเก็ต ด้านอาหาร ปี 2558 (2) เชียงใหม่ ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ปี 2560 (3) กรุงเทพมหานคร ด้านการออกแบบ ปี 2562 (4) สุโขทัย ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ปี 2562 (5) เพชรบุรี ด้านอาหาร ปี 2564 (6) เชียงราย ด้านการออกแบบ ปี 2566 และ (7) สุพรรณบุรี ด้านดนตรี ปี 2566

ทั่วโลก สะท้อนถึงประเทศไทยยังไม่ให้ความสำคัญกับกฎระเบียบและนโยบายที่ส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนที่เพียงพอ และตัวชี้วัดที่ปรับลดลงเกี่ยวข้องกับอันดับเกี่ยวกับการปกป้องรักษาธรรมชาติ ซึ่งเป็นประเด็นที่

RENEWABLE ENERGY

ทั่วโลกให้ความสำคัญ จึงต้องขับเคลื่อนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม ผ่านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและเตรียมพร้อมต่อการปรับตัวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยอยู่ระหว่างดำเนินนโยบายการพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าไทยเพื่อเพิ่มสัดส่วนผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนมากขึ้นอาจจะส่งผลให้อันดับปรับตัวดีขึ้น

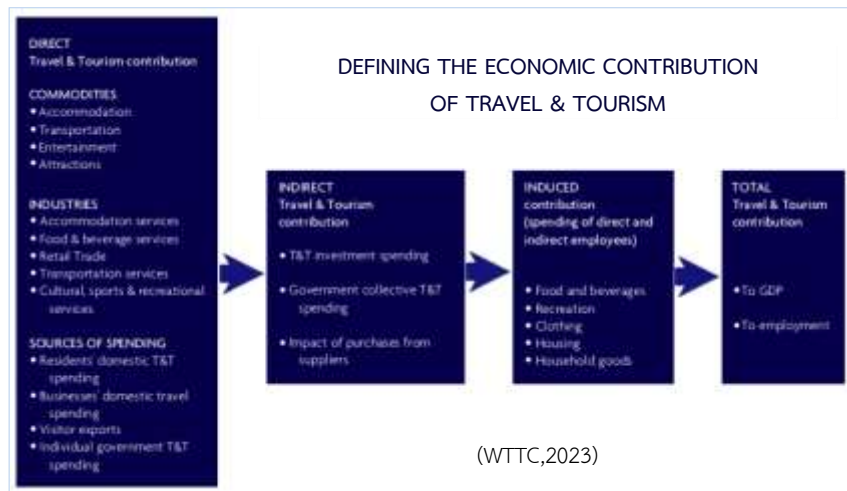
ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของการเดินทางและท่องเที่ยว อันดับที่ 106 ปรับตัว

ลดลง 3 อันดับ และอันดับที่ 5 ของอาเซียน สเปน ลาว อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เป็น 3 อันดับแรก

ตามลำดับ ปัจจัยนี้ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด โดย 2 ตัวชี้วัดปรับตัวลดลง และ 2 ตัวชี้วัดอันดับคงที่ ปัจจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าภาคการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการจ้างงานและการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศโดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา และปัจจัยนี้ยังครอบคลุมถึงความเท่าเทียมกันทางเพศ สิทธิของแรงงาน ตลอดจนค่าจ้างที่เป็นธรรม สำหรับจุดอ่อนของประเทศไทยคือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทางอ้อมของอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และการจ้างงานทางอ้อมของอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว มีอัตราลดลง สะท้อนให้เห็นว่าช่วงหลังการแพร่ระบาด จำนวนแรงงานในที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวและบริการลดลง โดยปัญหาการขาดแคลนแรงงานของไทยมีสาเหตุหลักมาจากการแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 ทำให้แรงงานในระบบทั้งไทย

และประเทศเพื่อนบ้านบางส่วนถูกเลิกจ้าง เพราะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและบริการต้องปิดตัวลง แรงงานเหล่านี้จึงต้องกลับภูมิลำเนา ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจทยอยฟื้นตัว แรงงานบางส่วนไม่ได้กลับเข้ามาสู่ภาคท่องเที่ยวและบริการเพราะเปลี่ยนอาชีพไปแล้ว และภาคท่องเที่ยวไทยมีความเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจอื่นน้อยเมื่อเทียบกับภาคบริการอื่น ๆ ทำให้การกระจายผลประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวสู่เศรษฐกิจในภาพรวมยังมีจำกัดและรายได้กระจุกตัวอยู่กับบางกลุ่มธุรกิจ นอกจากนี้ปัญหาค่าแรงต่ำและสภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสม การจ้างงานฤดูกาลและงานชั่วคราว และอาจมีการใช้แรงงานที่ไม่เป็นทางการและไม่ได้รับการควบคุมการจ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาด้านการละเมิดสิทธิแรงงานได้โดยง่าย ปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ความยั่งยืนของความต้องการเดินทางและการท่องเที่ยว อันดับที่ 69 **ปรับตัวลดลง 59 อันดับ**

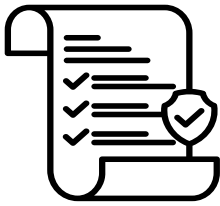

และเป็นอันดับสุดท้ายของอาเซียน จุดอ่อนที่สุดของประเทศไทย คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลงอย่างมากในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว (Low Season) หรือช่วงไตรมาส 2 เป็นต้นไป และเป็นช่วง Low Season ของธุรกิจท่องเที่ยวจะส่งผลให้การเติบโตของเศรษฐกิจเริ่มชะลอตัวลง และส่งผลต่อความเชื่อมั่นลดลงในเกือบทุกองค์ประกอบ ทั้งความเชื่อมั่นด้านผู้ประกอบการ การผลิต และการจ้างงาน โดยเฉพาะความเชื่อมั่นในกลุ่มธุรกิจโรงแรมและบริการ นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวกระจุกในเมืองท่องเที่ยวหลักมากกว่าร้อยละ 80 และกระจุกตัวเฉพาะช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว จึงส่งผลต่อการสร้างรายได้และ

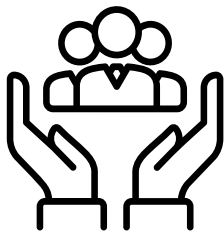
กระจายรายได้ในพื้นที่อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินนโยบายมาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศ ในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว หรือ Low Season ภายใต้มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งแบ่งเป็น มาตรการภาษีกระตุ้นท่องเที่ยวเมืองรอง (สำหรับบุคคลธรรมดา) และมาตรการภาษีกระตุ้นสัมมนาในประเทศ (สำหรับนิติบุคคล) ได้กำหนดรายละเอียดของพื้นที่ในการให้สิทธิประโยชน์ เมืองรอง หรือจังหวัดท่องเที่ยวรอง โดยแบ่งเป็นพื้นที่ทั้งจังหวัด 55 จังหวัด และพื้นที่บางอำเภอในจังหวัดท่องเที่ยวหลัก 15 จังหวัด ซึ่งหากการดำเนินมาตรการนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยฟื้นฟูการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจภายในประเทศ และกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยว อีกทั้งยังสนับสนุนการบริโภคและส่งเสริมการจ้างงานซึ่งจะส่งผลดีกับระบบเศรษฐกิจของไทยต่อการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

4. ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

มิติด้านปัจจัยเอื้อด้านสภาพแวดล้อม (Enabling Environment dimension)

การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดขั้นตอนการอนุญาตที่ไม่จำเป็น พร้อมทั้งปรับปรุงระบบและขั้นตอนการอนุญาตให้สะดวกและทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อให้ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) จากผลการจัดอันดับสะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจ แต่หากขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติและขั้นตอนการขออนุญาตต่าง ๆ มีความยุ่งยากและซับซ้อนจะไม่สามารถสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดีและประสิทธิภาพได้ และประเทศไทยยังคงมีกฎหมายที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจที่ควรพิจารณาแก้ไข อาทิ การแก้ไขข้อกฎหมายด้านแรงงานภาคการท่องเที่ยว ในตำแหน่งที่ขาดแคลนและคนไทยไม่ยอมรับในตำแหน่งงานนั้น ๆ เพื่อหาแรงงานต่างชาติเข้ามาทดแทน พ.ร.บ.ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ที่ปัจจุบันมีปัญหาในการบังคับใช้และเป็นช่องโหว่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งในด้านโครงสร้าง และการพัฒนาบุคลากร

ประเด็นทรัพยากรมนุษย์และตลาดแรงงานชี้ให้เห็นว่าแม้แรงงานไทยมีการศึกษาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ พบจุดอ่อนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การจ้างแรงงานส่วนใหญ่เติบโตอย่างช้า ๆ ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา และงานที่ใช้ทักษะสูงและให้ค่าตอบแทนสูงมีจำนวนจำกัด สะท้อนให้เห็นว่าอุปสงค์ของงานทักษะสูงเหล่านี้ไม่ได้เพิ่มมากนักในประเทศไทย หรือประเทศไทยยังมีจำนวนแรงงานทักษะสูงไม่เพียงพอที่จะดึงดูดการลงทุนที่สามารถสร้างงานคุณภาพสูงเหล่านี้ได้ ซึ่งการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนจะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน แต่ต้องใช้เวลาที่จะเห็นผลทางเศรษฐกิจ หากพิจารณาในบริบทปัจจุบันพบว่าภาคท่องเที่ยวมีปัญหาขาดแคลนแรงงานทั้งระบบ ในระยะนี้จึงควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะผ่านการ Upskill และ Reskill ให้แรงงานมีทักษะที่จำเป็นในการทำงาน อาทิ ด้านภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร การส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ การสร้างสื่อมัลติมีเดีย การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างมืออาชีพ โดยบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยวและบริการ เพื่อสำรวจความต้องการแรงงานและการพัฒนาทักษะฝีมือในส่วนที่แรงงานยังขาดแคลน เพื่อพัฒนากำลังแรงงานภาคท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

ความปลอดภัยและความมั่นคงเป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจะมีชื่อเสียงและสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยวได้ต้องมีรากฐานที่สำคัญมาจากการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประเด็นที่ประเทศไทยเป็นจุดอ่อนที่สุด และเป็นอันดับที่สุดท้ายของอาเซียน สิ่งสำคัญคือต้องเร่งเพิ่มการกำกับดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และเร่งยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการ ตามนโยบายรัฐบาล คือ “เมืองไทยปลอดภัย” ผ่านโครงการ “ช่วยเหลือเยียวยานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่บาดเจ็บและเสียชีวิต” และประชาสัมพันธ์ ระบบ Thailand Traveler Safety (TTS) ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติรับรู้ถึงการมีระบบความปลอดภัยของไทย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติในการลงทะเบียนออนไลน์ก่อนการเดินทางเข้าประเทศไทย และคัดกรองนักท่องเที่ยวที่มีสิทธิขอรับการช่วยเหลือเยียวยาในเบื้องต้น ซึ่งจะช่วยยกระดับความเชื่อมั่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย

นโยบายและเงื่อนไขการส่งเสริมการเดินทางและการท่องเที่ยว

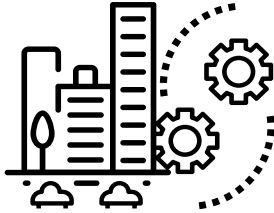

ประเทศไทยมีศักยภาพและความโดดเด่นในการส่งเสริมแบรนด์ของไทยด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักในต่างประเทศ และที่ผ่านมาประเทศไทยได้ดำเนินการมาตรการและแนวทางการตรวจลงตราเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ผ่านการให้วีซ่าฟรีกับนักท่องเที่ยวมากกว่า 90 ประเทศ และยังได้เพิ่มการตรวจลงตราประเภทใหม่ที่เรียกว่า Destination Thailand Visa (DTV) สำหรับชาวต่างชาติที่มีทักษะและทำงานทางไกลผ่านระบบดิจิทัลเพื่อทำงานและท่องเที่ยวไปพร้อมกัน (Workcation) อย่างกลุ่มที่มีทักษะสูง ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันทางด้านอันดับกับนานาประเทศได้

อย่างไรก็ดี อุปสรรคทางการแข่งขันด้านราคายังคงเป็นประเด็นที่ประเทศไทยประสบปัญหาและส่งผลกระทบต่อการจัดอันดับได้ ปัจจุบันต้นทุนการดำเนินงานที่สูงขึ้นตามสภาวะเศรษฐกิจ และการแข่งขันที่รุนแรง ทำให้ผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะภาคโรงแรมไม่สามารถบริหารต้นทุนที่ต่ำได้เมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งหลายประเทศได้ให้ความสำคัญจนสามารถนำหน้าอันดับประเทศไทยได้ จึงควรกำหนดจุดยืนในการพัฒนาที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานของQUALITYสินค้าและบริการทดแทนการแข่งขันด้านราคา ประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันได้ในขณะนี้ เพื่อดึงดูดกลุ่มลูกค้าที่มีคุณภาพที่มีความเต็มใจจ่าย นอกจากนี้ ต้องชูจุดแข็งที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยโดยการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการเล่าเรื่องให้กับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม สินค้าและบริการ และให้ความสำคัญกับมิตรภาพอัธยาศัยของคนไทยในการให้บริการที่ดี

โครงสร้างพื้นฐานและการบริการ

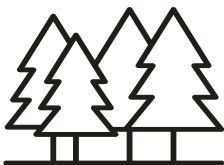

ประเทศไทยมีตัวชี้วัดที่เป็นจุดแข็งเพียงตัวเดียว คือ ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางอากาศ สะท้อนมาตรฐานที่ดีขึ้นของการให้บริการสนามบิน อาทิ ราคาบัตรโดยสาร ความตรงต่อเวลาของเครื่องบิน ความถี่ของสายการบิน แต่ยังคงขาดความพร้อมในการเพิ่มศักยภาพในการรองรับจำนวนผู้โดยสารที่เพิ่มขึ้นและมีความมีประสิทธิภาพในการเชื่อมต่อสนามบินแต่ละแห่ง จึงต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาวที่ปัจจุบันรัฐบาลกำลังดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมอย่างเป็นระบบ อาทิ การพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาค โครงการก่อสร้างท่าอากาศยานใหม่ในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว กระจายความเจริญไปยังทุกภูมิภาคของประเทศอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ โครงสร้างพื้นฐานของปัจจัยนี้ยังรวมถึงความหนาแน่นของถนนซึ่งในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขต่อไป เพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคต่อการพัฒนาการเดินทางของประเทศ

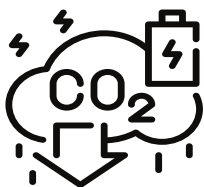

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการยังไม่กระจายการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันในทุกภูมิภาค จึงต้องมีการขับเคลื่อนและยกระดับเมืองท่องเที่ยวรองผ่านการพัฒนาถนนสายรองเชื่อมโยงสายหลัก พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานที่พัก ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก และปรับปรุงภูมิทัศน์ต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ต้องมีการส่งเสริมการดึงดูดการท่องเที่ยวระยะใกล้ หรือ Micro-tourism การส่งเสริมการค้าสินค้าเพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ และการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบคลัสเตอร์

ทรัพยากรเดินทางและท่องเที่ยว

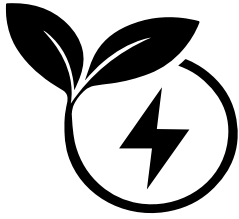

แม้ว่าทรัพยากรธรรมชาติจะเป็นจุดเด่นในการท่องเที่ยวของประเทศไทย แต่อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยกลับปรับตัวลดลง ดังนั้นการจะยกอันดับความสามารถได้ ต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มจำนวนพื้นที่คุ้มครองหรือพื้นที่อนุรักษ์ และการควบคุมและบังคับใช้กฎระเบียบด้านการอนุรักษ์การท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

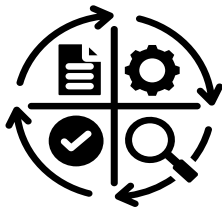

การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิด Net Zero Tourism สู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ Sustainable Tourism Goals (STGs) รวมทั้งสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจก ควบคู่กับพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันให้เป็นรูปธรรมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำไปสู่การท่องเที่ยวที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์

ความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว

ภาพรวมตัวชี้วัดมีการปรับตัวลดลงเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะด้านนโยบายพลังงานหมุนเวียน สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่ให้ความสำคัญกับกฎระเบียบและนโยบายที่เพียงพอ จึงต้องขับเคลื่อนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมผ่านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและเตรียมความพร้อมต่อการปรับตัวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทางอ้อมของอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและการจ้างงานทางอ้อมของอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวลดลง และการกระจุกตัวในเมืองหลัก เป็นอุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ซึ่งการจะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ขึ้นอยู่กับมิติด้านสภาพแวดล้อมและนโยบายและเงื่อนไขส่งเสริมการเดินทางและการท่องเที่ยวข้างต้น หากแก้ไขและพัฒนาปัญหาเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพจะเกิดความยั่งยืนด้านการเดินทางและท่องเที่ยวตามมา

บทสรุป

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยปี 2566 พุ่งตัวอย่างต่อเนื่องภายหลังจากสถานการณ์โควิด-19 ที่คลี่คลาย ส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติ และชาวไทยกลับมาเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2566 เติบโตกว่าร้อยละ 15 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน และฟื้นตัวกลับมาร้อยละ 70 เมื่อเทียบกับ ปี 2562 ขณะที่นักท่องเที่ยวไทยเติบโตร้อยละ 22 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติสะสม คิดเป็น 28.2 ล้านคน และนักท่องเที่ยวไทยเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 185.66 ล้านคน-ครั้ง เติบโตกว่าปี 2562 ซึ่งมีจำนวน 172.14 ล้านคน-ครั้ง สรุปได้ว่าปี 2566 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นจำนวน 2.09 ล้านล้านบาท ก่อให้เกิด Tourism GDP ร้อยละ 12.84 ของ GDP และเกิดการจ้างงานอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 4.48 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนต่อการจ้างงานทั้งประเทศ ร้อยละ 11.21 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567)

จากผลการจัดอันดับดัชนีการพัฒนาด้านการเดินทางท่องเที่ยว (Travel & Tourism Development Index – TTDI) ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 47 จาก 119 ประเทศ คิดเป็นคะแนน 4.12 คะแนน ปรับอันดับลดลง 12 อันดับจากการจัดอันดับ ปี 2564 ที่เคยได้ 4.28 คะแนน โดยปรับลดลงทั้ง 5 มิติ โดยเฉพาะมิติด้านความยั่งยืนด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว มิติด้านนโยบายและเงื่อนไขการเดินทางและการท่องเที่ยว และมิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งรายงาน TTDI ฉบับนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปได้และความพร้อมของประเทศในการพัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยวด้านอุปทาน (Supply Side) และชี้ให้เห็นถึงประเด็นท้าทายที่ประเทศไทยต้องขับเคลื่อนและพัฒนาเพื่อนำไปประกอบการจัดทำนโยบายด้านการเดินทางและท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากการวิเคราะห์รายงานฉบับนี้ สรุปข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระบบโครงข่ายคมนาคมให้มีความเชื่อมโยง และการขับเคลื่อนและยกระดับเมืองท่องเที่ยวรองรับการพัฒนาถนนสายรองเชื่อมโยงสายหลัก พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และกำหนดจุดยืนการพัฒนาที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ เพื่อทดแทนการแข่งขันด้านราคาที่เป็นประเด็นท้าทายอย่างมากของประเทศไทย
2. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิด Net Zero Carbon Tourism ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ Sustainable Tourism Goals (STGs) รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจก และขับเคลื่อนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง รวมทั้งมีการร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและเตรียมพร้อมต่อการปรับตัวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้ต้องมีการบังคับใช้กฎระเบียบด้านการอนุรักษ์การท่องเที่ยวและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง
3. ให้สำคัญกับการกำกับดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และเร่งยกระดับมาตรฐานการบริการจัดการตามนโยบายรัฐบาล คือ “เมืองไทยปลอดภัย” ผ่านโครงการ “ช่วยเหลือเยียวยานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่บาดเจ็บและเสียชีวิต” และ ประชาสัมพันธ์ Thailand Traveler Safety (TTS) ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติรับรู้ในวงกว้าง เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและพัฒนาภาพลักษณ์ที่ดีให้การท่องเที่ยวไทย

4. แก้ไขและปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดขั้นตอนการอนุญาตที่ไม่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางธุรกิจ โดยเฉพาะปรับปรุงระบบและขั้นตอนการอนุญาตการทำธุรกิจให้มีความสะดวกและทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อให้ง่ายในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว (Ease of Doing Business)
5. มุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะแรงงานโดยการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะ (Upskill) และ สร้างทักษะขึ้นมาใหม่ (Reskill) ให้แรงงานมีทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ผ่านการบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและบริการ โดยสำรวจความต้องการแรงงานและการพัฒนาทักษะฝีมือในส่วนที่แรงงานยังขาดแคลน เพื่อพัฒนากำลังแรงงานภาคท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการที่มีอยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม จากการจัดอันดับ พบว่าผลการจัดอันดับมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ (1) ประเทศไทยไม่ได้จัดเก็บข้อมูลทุกตัวชี้วัดตามที่ WEF กำหนด จึงไม่สามารถส่งข้อมูลตัวชี้วัดได้ครบทุกตัว (2) ข้อมูลประกอบการพิจารณาตัวชี้วัดบางตัวยังไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งบางประเด็นประเทศไทยได้มีการขับเคลื่อนและพัฒนาแล้ว (3) ตัวชี้วัดที่อ้างอิงจากคำค้นหบนเว็บไซต์เฉพาะทางการท่องเที่ยวไม่ครอบคลุมถึงภาษาไทย จึงส่งผลกระทบต่อจำนวนยอดแสดงความมีส่วนร่วมระหว่างผู้ใช้งานกับธุรกิจบนแพลตฟอร์มออนไลน์ (Engagement) และ (4) การประมวลผลข้อมูลของบางตัวชี้วัดมาจากการตอบแบบสอบถามโดยผู้บริหารระดับสูง ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามร่วมด้วย

สุดท้ายนี้ เพื่อให้แข่งขันได้อย่างยั่งยืน ประเทศไทยควรวางกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีทิศทางและเป็นระบบบนพื้นฐานของการใช้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และต้องอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันยกระดับขีดความสามารถของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ

กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

มิถุนายน 2567

ภาคผนวก

นิยามตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
Pillar 1: Business Environment		
1.01 Rule of Law	Score for index assessing rule of law conditions based on property rights, judicial effectiveness and government integrity 2023	The Heritage Foundation, 2023 Index of Economic Freedom
1.02 Burden of government regulation	Survey question: <i>“In your country, how easy is it for companies to comply with government regulation and administrative requirements”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
1.03 Government ensuring political stability	Survey question: <i>“In your country, to what extent does the government ensure a stable policy environment for doing business?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
1.04 Country credit rating	Average of scores across the rating of the four top rating agencies (S&P, Moody’s, Fitch and DBRS) 2023	Trading Economics
1.05 De-jure financial globalization	Composite index that measures “de jure” financial globalization by considering investment restriction, capital accounts openness and international investment agreements 2021	KOF Swiss Economic Institute, KOF Globalization Index 2023
1.06 De-jure trade globalization	Composite index that measures “de jure” trade globalization by considering trade regulations, trade taxes, tariffs and trade agreements 2021	KOF Swiss Economic Institute, KOF Globalization Index 2023
1.07 SME access to finance	Survey question: <i>“In your country, to what extent can small and medium-sized enterprises (SMEs) access the finance they need for their business operations through the financial sector?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
Pillar 2: Safety and Security		
2.01 Confidence in local police	Survey question <i>“Do you have confidence in the local police force?”</i> 2023	2023 Legatum Prosperity Index
2.02 Safety walking alone at night	Survey question <i>“Do you feel safe walking alone at night in the city or area where you live?”</i> 2023	2023 Legatum Prosperity Index
2.03 Homicide rate	Number of homicide cases per 100,000 population 2021 or most recent	United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)
2.04 Global Terrorism Index	A composite measure of the impact of terrorism, on a scale of 0–10 2022	Source: Institute for Economics & Peace, Global Terrorism Index 2023

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
2.05 Organized violence, deaths	Number of organized violent incidents, deaths per 100,000 population 2018 through 2022 moving average	Uppsala Conflict Data Program; The World Bank, World Development Indicators
Pillar 3: Health and Hygiene		
3.01 Physician density	Physician density per 1,000 population 2021	World Health Organization, Global Health Observatory
3.02 Use of basic sanitation	People using at least basic sanitation services as a percentage of total population 2022	WHO/UNICEF Joint Monitoring Program
3.03 Use of basic drinking water	People using at least basic drinking water services as a percentage of total population 2022	WHO/UNICEF Joint Monitoring Program
3.04 Hospital beds density	Number of hospital beds per 10,000 population 2019	World Bank, World Development Indicators
3.05 Communicable disease incidence	Select communicable disease incidence rate per 100,000 population 2019	Institute for Health Metrics and Evaluation, Global Burden of Disease Results Tool
Pillar 4: Human Resources and Labor Market		
Qualification of the Labor Force subpillar		
4.01 Labor force with intermediate education	Share of labor force that has at least an intermediate education 2022	International Labor Organization
4.02 Labor force with advanced education	Share of labor force that has an advanced education 2022	International Labor Organization
4.03 Quality of secondary education	People using at least basic drinking water services as a percentage of total population 2015 or most recent	WEF, Executive Opinion Survey
4.04 Quality of tertiary education	Survey question: <i>“In your country, how well do parts of the education system meet the needs of a competitive economy: Tertiary education?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
Labor Market Dynamics subpillar		
4.05 Hiring and firing practices	Survey question: <i>“In your country, to what extent do regulations allow flexible hiring and firing of workers?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
4.06 Ease of finding skilled employees in local labor market	Survey question: <i>“In your country, to what extent can companies find people with the skills required to fill their vacancies: In the local labor market?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
4.07 Flexible working arrangements	Survey question: <i>“In your country, to what extent do companies offer flexible working arrangements such as remote and part-time work?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
4.08 Labor force participation	Proportion of the population aged 15 and older that is economically active 2022	World Bank, World Development Indicators
Labor Market Resilience and Equality subpillar		
4.09 Equal workforce opportunities	Survey question: <i>“In your country, to what extent do companies give equal workforce opportunities to: a. Women; b. All ethnic or racial backgrounds; c. Those with disabilities; d. Those who identify as LGBTQI+?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
4.10 Workers’ rights	The ITUC Global Rights Index measures countries on a scale from 1–5+ based on the degree of respect for workers’ rights, with 1 being the best rating and 5+ the worst rating 2023	International Trade Union Confederation, 2023 ITUC Global Rights Index
4.11 Female labour force participation	Ratio of female to male labour force participation rate 2022	World Bank, World Development Indicators
4.12 Social protection basic coverage	Proportion of population covered by at least one social protection benefit 2020	International Labour Organization, ILOSTAT database
4.13 Social protection spending	Government expenditure on social security and welfare as a percentage of GDP 2022	Euromonitor International
Pillar 5: ICT Readiness		
5.01 Individuals using internet	Percentage of individuals using the internet 2021	International Telecommunication Union, World Telecommunication Indicators
5.02 Broadband internet subscribers	Fixed broadband internet subscriptions per 100 population 2022	International Telecommunication Union, World Telecommunication Indicators

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
5.03 Mobile broadband subscribers	Mobile broadband subscriptions per 100 population 2022	International Telecommunication Union, World Telecommunication Indicators
5.04 3G mobile network coverage	Percentage of total population covered by at least a 3G mobile network signal 2022	International Telecommunication Union, World Telecommunication Indicators
5.05 Use of digital payments	Share of population 15 or older who made or received a digital payment 2021	The World Bank, Findex
5.06 Use of digital platforms for providing transportation and shipping	Survey question: <i>“In your country, to what extent are digital platforms* used to provide the following service: Transportation and shipping?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
5.07 Use of digital platform for providing hotels, restaurants and leisure activities services	Survey question: <i>“In your country, to what extent are digital platforms* used to provide the following service: Hotels, restaurants and leisure activities services?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
5.08 Power losses	Electric power transmission and distribution losses as a percentage of domestic supply 2021	International Energy Agency, Energy Data Center
Pillar 6: Prioritization of T&T		
6.01 T&T government expenditure	Travel and tourism government expenditure as a percentage of total government budget 2022	World Travel & Tourism Council, Travel & Tourism Economic Impact Research 2023
6.02 Comprehensiveness of T&T data	Number of data available (0 = no data, 120 = all selected indicators are available) 2018–2021	United Nations World Tourism Organization (UN Tourism)
6.03 Timeliness of T&T data	Number of latest data available (0 = no data, 22.5 = data reported for all the periods considered) 2021–2022	United Nations World Tourism Organization (UN Tourism)

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
6.04 Country Brand Strategy rating	This indicator evaluates the accuracy of a National Tourism Organization's (NTO) Country Brand Strategy 2020, 2023 moving average	Bloom Consulting and D2 Digital Demand © data, market leader search engines across the world
Pillar 7: Openness to T&T		
7.01 Visa requirements	Visa requirements for entry in the destination country for a tourism visit of a limited duration from worldwide source markets	United Nations World Tourism Organization (UN Tourism)
7.02 Number of air service agreements	Number of air service agreements weighted by level of liberalization 2023	International Civil Aviation Organization (ICAO), WASA Database
7.03 Reputation for hospitality	Travelsat Hospitality Reputation Index September 2022 to September 2023	Travelsat, MMGY TCI Research
7.04 Passport mobility score	Score for visa-free access for a country's passport to travel destinations as measured by the Henley Passport Index 2023	Henley & Partners Holdings
Pillar 8: Price Competitiveness		
8.01 Hotel price index	Average room rates calculated for midscale to upper upscale hotels (US\$) 12-month average through to July 2023	CoStar
8.02 Purchasing power parity	Ratio of purchasing power parity (PPP) conversion factor to the official exchange rate 2021	The World Bank, World Development Indicators
8.03 Fuel price levels	Retail gasoline (petrol) prices expressed as US dollars per litre 2021	Globalpetrolprices
8.04 Short-term rental price	Average daily rate for active properties on Airbnb and similar platforms 12-month average	AirDNA
Pillar 9: Air Transport Infrastructure		
9.01 Efficiency of air transport services	Survey question: <i>"In your country, how efficient (in terms of frequency, punctuality, speed and price) are the following transport services: Air transport services?"</i>	WEF, Executive Opinion Survey
9.02 Available seat kilometers	Domestic and international seat kilometers originating in country per week (year average) per population 2022	IATA, OAG data; World Bank, World Development Indicators
9.03 Number of operating airlines	Number of airlines with scheduled passenger flights originating in the country 2022	IATA, OAG data

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
9.04 Airport connectivity	This represents the IATA airport connectivity indicator, which measures the degree of integration of a country within the global air transport network 2022	International Air Transport Association (IATA), OAG data
Pillar 10 Ground and Port Infrastructure		
10.01 Quality of roads	Survey question: <i>“In your country, how is the quality (extensiveness and condition) of road infrastructure?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
10.02 Road density	Kilometers of road per 100 square kilometers of land 2022	WEF, Executive Opinion Survey
10.03 Efficiency of train services	Survey question: <i>“In your country, how efficient (in terms of frequency, punctuality, speed, price) are the following transport services: Train services (if applicable)?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
10.04 Railroad density	Kilometers of railroad per 100 square kilometers of land 2022	Euromonitor International
10.05 Efficiency of public transport services	Survey question: <i>“In your country, how efficient (in terms of frequency, punctuality, speed, price) are the following transport services: Public transport (e.g. buses, trains, subways, electric bikes and taxis)?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
10.06 Efficiency of seaport services	Survey question: <i>“In your country, how efficient (in terms of frequency, punctuality speed, price) are the following transport services: Seaport services (ferries, boats)?”</i>	WEF, Executive Opinion Survey
Pillar 11: Tourist Services and Infrastructure		
11.01 Hotel rooms density	Number of hotel rooms per 100 population 2021	UN Tourism, The World Bank, World Development Indicators
11.02 Short-term rental listing density	Number of active properties on Airbnb and similar platforms per 10,000 people 12-month average ending in June 2023	AirDNA; The World Bank, World Development Indicators
11.03 Labor productivity in hotels and restaurants	Sector output (gross value added) divided by employed population in constant 2020 PPP \$ 2020, 2021, 2022 moving average	Euromonitor International
11.04 T&T capital investment intensity	Travel and tourism capital investment per sector employee 2021, 2022 average	WTTC Economic Impact Research 2023
Pillar 12: Natural Resources		
12.01 Number of World Heritage natural sites	Number of World Heritage natural sites in the country 2023	UNESCO World Heritage Centre

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
12.02 Total known species	Number of animal, plant, fungus and chromista species in the country 2022	International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), Red List
12.03 Total protected areas	Total square kilometers of terrestrial and marine areas under protection 2023	UNEP-WCMC, World Database of Protected Areas
12.04 Natural tourism Digital Demand	This indicator measures the total online search volume related to the following nature-related brand tags 2020, 2021, 2022 moving average	Bloom Consulting and D2 Digital Demand © data, market leader search engines across the world
12.05 Number of terrestrial and freshwater ecoregions	Number of terrestrial and freshwater ecoregions 2021	One Earth; Freshwater Ecoregions of the World (FEOW)
Pillar 13 : Cultural Resources		
13.01 Number of World Heritage cultural sites	Number of World Heritage cultural sites in the country 2023	UNESCO World Heritage Centre
13.02 Oral and intangible cultural heritage	Number of oral and intangible heritage practices and expressions 2023	UNESCO Intangible Cultural Heritage
13.03 Number of large sports stadiums	Total number of sports stadiums in a country with a capacity greater than 20,000 seats 2023	Worldofstadiums
13.04 Cultural and entertainment tourism Digital Demand	This indicator measures the total online search volume related to the following culture and entertainment-related brand tags	Bloom Consulting and D2 Digital Demand © data, market leader search engines across the world
13.05 Number of UNESCO Creative Cities	Number of cities that are members of UNESCO's Creative Cities Network 2021	Source: UNESCO Creative Cities Network
Pillar 14: Non-Leisure Resources		
14.01 Presence of Forbes Global 2000 HQ locations	Ratio of the share of Forbes Global 2000 companies based in an economy to the economy's share of global GDP 2020, 2021, 2022 moving average	Forbes, Global 2000; The World Bank, World Development Indicators

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
14.02 Presence of global cities	The indicators measure the presence of cities ranked by Globalization and World Cities Research Network (GaWC) 2020	GaWC Research Network
14.03 Number of top universities	Number of top 10,000 universities as ranked by Webometrics Ranking of World Universities 2023	Cybermetrics Lab, Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC)
14.04 Non-leisure tourism Digital Demand	This indicator measures the total online search volume related to business tourism, study and health tourism brandtags 2020, 2021, 2022 moving average.	Bloom Consulting and D2 Digital Demand © data, market leader search engines across the world
Pillar 15: Environment Sustainability		
T&T Energy Sustainability subpillar		
15.01 T&T GHG intensity	GHG emissions in CO ₂ e kg per US\$ of T&T GDP 2021	World Travel & Tourism Council, Sustainable Tourism Global Center initiated by the Ministry of Tourism of Saudi Arabia, 2023
15.02 T&T energy intensity	Megajoule of energy, per real USD of GDP 2021	World Travel & Tourism Council, Sustainable Tourism Global Center initiated by the Ministry of Tourism of Saudi Arabia, 2023
15.03 T&T use of low-carbon energy	Low carbon energy as a share of total energy usage in travel & tourism 2021	World Travel & Tourism Council, Sustainable Tourism Global Center initiated by the Ministry of Tourism of Saudi Arabia, 2023
15.04 Renewable energy regulation	The renewable energy pillar score of the RISE index, which gives a snapshot of a country's policies and regulations in the energy sector 2021	The World Bank/ESMAP, Regulatory Indicators

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
		for Sustainable Energy (RISE)
15.05 Energy efficiency regulation	The energy efficiency regulations pillar score of the RISE index, which gives a snapshot of a country's policies and regulations in the energy sector 2021	The World Bank/ESMAP, RISE
Pollution and Environmental Conditions subpillar		
15.06 Particulate matter (2.5) concentration	Population-weighted exposure to PM 2.5 (micrograms per cubic meter) 2019	Health Effects Institute, 2020, State of Global Air 2020, Boston MA
15.07 Level of water stress	Freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater sources 2020	The World Bank, World Development Indicators
15.08 Red List Index	The Red List Index measures changes in aggregate extinction risk across groups of species 2023	Calculated by WEF
15.09 Forest cover loss	Five-year moving average of annual tree cover loss to forest extent in 2000, in areas with greater or equal to 30% tree cover 2018 through 2022 moving average	Global Forest Watch
15.10 Proportion of safely treated domestic wastewater flows	Share of domestic wastewater that is safely treated 2022	United Nations Department of Economic and Social Affairs, SDG Indicators Database
15.11 Clean ocean water	Ocean Health Index score for clean waters 2023	Global Ocean Health Index
Preservation of Nature subpillar		
15.12 Number of environmental treaty ratifications	Total number of ratified environmental treaties 2023	IUCN, Environmental Law Centre ELIS Treaty Database (received via direct communication)
15.13 Adequate protection for nature	Survey question: <i>"In your country to what extent are the following natural and social assets adequately protected: The environment and nature?"</i>	WEF, Executive Opinion Survey
15.14 Total protected areas coverage	Total square kilometers of terrestrial and marine under protection as a share of the country's total area 2023	UNEP-WCMC, World Database of Protected Areas
15.15 Average proportion of all key biodiversity areas	Average proportion of all key biodiversity areas covered by protected areas	BirdLife International, IUCN, and UNEP-WCMC

ตัวชี้วัด	นิยาม	ที่มา
covered by protected areas		
Pillar 16 : T&T Socioeconomic Impact		
16.01 T&T GDP multiplier	Ratio of indirect and induced tourism gross domestic product to direct travel and tourism gross domestic product contribution 2020, 2021, 2022 moving average	WTTC Economic Impact Research 2023:
16.02 T&T employment multiplier	Ratio of indirect and induced tourism employment to direct travel and tourism employment contribution 2020, 2021, 2022 moving average	WTTC Economic Impact Research 2023
16.03 T&T high-wage jobs	Proportion of direct T&T jobs that are in high-wage sectors 2021	WTTC, Sustainable Tourism Global Center initiated by the Ministry of Tourism of Saudi Arabia, 2023
16.04 T&T labour gender parity	Absolute difference between the male and female share of direct travel and tourism jobs 2021	WTTC, Sustainable Tourism Global Center initiated by the Ministry of Tourism of Saudi Arabia, 2023
Pillar 17: T&T Demand Sustainability		
17.01 Inbound length of stay	Length of stay refers to the number of days spent in the destination country 2020, 2021, 2022 moving average	Euromonitor International
17.02 Seasonality of international tourist arrivals	Top three months' share of total yearly international tourist arrivals 2021, 2022 moving average	UN Tourism)
17.03 Concentration of interest in cultural attractions	Share of an economy's total page views that its top 10% of viewed cultural attractions received on Tripadvisor 2021, 2022, 2023 year end August moving average	Tripadvisor
17.04 Concentration of interest in nature attractions	Share of an economy's total page views that its top 10% of viewed nature attractions received on Tripadvisor 2021, 2022, 2023 year end August moving average	Tripadvisor
17.05 Geographically dispersed tourism	Survey question: <i>"In your country, to what extent are foreign visitors (tourists and business travellers) dispersed throughout the country?"</i>	WEF, Executive Opinion Survey